

15 APRIL 1922

No. 8.

27e Jaargang.

DE STER

HALF-MAANDELIJKSCH TIJDSCHRIFT VAN DE
HEILIGEN DER LAATSTE DAGEN. OPGERICHT IN 1896

Gij zijt in weegschalen gewogen en gij zijt te licht bevonden.

Daniël 5 : 27.

De Heiligen aangeraden zichzelf voor te bereiden voor tijd en eeuwigheid. Voorzorgsmaatregelen te nemen tegen ziekte, die wreede bemiddelaar des Doods.

Redevoering gehouden in den Salt Lake Tabernakel, 11 December 1921.

door Apostel JAMES E. TALMAGE.

(Slot.)

Alzoo rangschikken wij de manifestatie van de kracht der gezondmaking niet onder de zoogenaamde „gebedsgenezing” en andere geestelijke behandelingen, waarvan wij zooveel hooren. Tot hen, die tevreden zijn met dezen vorm van behandeling, zooals zij het proces noemen, hebben wij niets te zeggen, maar wij gelooven in de kracht der genezing als een Gave Gods en dat wij gezegend mogen worden met een zoodanig geloof, dat wij gezond worden. Wij vermanen elkander om te leven overeenkomstig de wetten der gezondheid, want ziekte kan inbreuk op ons maken ondanks al onze voorzorgen en ons geloof zal sterker zijn als wij weten dat wij getracht hebben te doen wat wij konden om ziekte te voorkomen. Wel, zult gij zeggen, dat werkt dus op twee manieren. Als een mensch zich bewust is van het feit dat hij niet gedaan heeft wat hij moest doen, kan hij dan geen geloof hebben? Natuurlijk, kan hij dat. Hij moet bekeeren van zijn zorgeloosheid, bekeeren van zijne dwaling en wij weten welk een kracht er in bekeering is. Er is zulk een groote kracht in bekeering, dat zelfs de engelen des Hemels er door bewogen worden.

Voorkomen van ziekte.

De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen leert daarom haren leden, in opdracht van de instructies gegeven door God zelf, dat zij moeten leven in overeenstemming met de wetten der gezondheid, hunne lichamen zouden beschouwen als tabernakelen van den Geest Gods, waar de invloed en de macht

van God zal binnentreden als deze omhulsels rein en bereid zijn, en in herinnering houdend dat de Geest Gods niet zal verblijven in een vuile en onreine woning.

Dit heeft betrekking zoowel op het voorkomen als op het behandelen van ziekten. Doe alles wat gij kunt om aanvallen van ziekte te verhoeden.

De kennis die God aan den mensch gegeven heeft, is, zooals ik reeds gezegd heb, een Gave Gods en wij moeten die gebruiken en toepassen op de best mogelijke wijze. Zullen wij de oude methode volgen door den grond te bewerken met een houten schop als wij een voet diep kunnen ploegen door toepassing van de moderne methode? Zullen wij vasthouden aan de oude en in vele gevallen bijgeloovige begrippen met betrekking tot de medicijnen en voorwerpen met een genezende kracht en voorbehoedmiddelen, als de vooruitgang van de hygiënische en medische wetenschap duidelijk gemaakt heeft dat er betere middelen zijn? Zullen wij blijven gelooven dat er een doodelijke kiem aanwezig is in de avondlucht en onze vensters en deuren sluiten en zoodoende alles doen om longandoening te veroorzaken, als wij de waarde hebben leeren kennen van zuivere lucht — of zullen wij handelen overeenkomstig de aangroeiende kennis van het geslacht, die gebaseerd is op waarneming en experiment? Ik weet voor mijzelf dat onzuivere lucht niet goed is voor mijn lichaam; ik weet het door waarneming en ondervinding; en ik zal met grooter geloof God kunnen vragen mij te beschermen tegen de ziekten die het gevolg zijn van onzuivere lucht, als ik mij tot regel stel mijn kamer te ventileeren en de dingen die mij omringen schoon en rein te houden. Ik ben er zeker van dat gij er niet aan herinnerd behoeft te worden dat ziekte alom in het land en in de wereld heerscht, want de vreeselijke geesel, die, volgens de beste statistiek die ik gezien heb, meer dan 15 millioen menschen ten grave sleepte, is nog van te jongen datum dan dat gij het vergeten zoudt kunnen zijn.

Denkt gij, dat allen die stierven aan de verwoestende influenza, de gevolgen ondergingen van hunne schuldige daden? Ik bid u, ban deze gedachte uit u, indien gij ze ooit gekoesterd hebt. Velen daalden ten grave die zouden geleefd kunnen hebben. Hunne lichamen waren verzwakt, niet alleen omdat zij in gebreke gebleven waren om te gehoorzamen, maar omdat zij regelrecht tegen de geboden Gods gehandeld hadden aangaande hunne gezondheid en alzoo stelden zij zich open voor ziekte. Zij werden er door overvallen en weggenomen. Maar er waren velen die stierven en misschien geheel onschuldig waren aan eenige overtreding, waarvan deze bezoeking die met den dood eindigde, een logisch gevolg kon zijn. Als de geesel Gods op de menschen nederdaalt, dan zijn er altijd vele onschuldigen; maar in den grooten oordeelsdag zal de maat van overtreding en schuld geweten worden, het is alreeds besloten en het oordeel zal geheel daarmee in overeenstemming zijn.

Voorzorgen tegen ziekte.

Wij worden nu en dan van Staats- of Gemeentewege of door

gezondheidscommissies gewaarschuwd dat er ziekte is uitgebroken in verschillende deelen des lands. Men zegt ons soms, dat het mogelijk of waarschijnlijk en zelfs dat het bijna zeker is dat deze ziekten ook ons zullen bereiken en ons wordt aangeraden op onze hoede te zijn. Nu, Heiligen, maakt uzelf geschikt voor de zegeningen Gods door alles te doen, zoodat gij voorbereid zijt op zulk een mogelijken of te verwachten aanval. Houdt uw lichaam en uw huis in goeden staat. Ziet toe, dat uwe woningen zuiver zijn, goed geventileerd en zoo noodig ontsmet; en als gij door een der ziekten wordt overvallen, laat het dan niet zijn, omdat gij geen voorzorgen naamt, maar ondanks alles wat gij deedt en wist dat gij doen moest. De Heere eischt niet van ons, dat wij tot een zekere bepaalde hoogte opklimmen, maar alleen dat wij doen wat wij kunnen en dan zal Hij de rest doen. Dat is de prijs die betaald moet worden voor de verkrijging van de zegeningen Gods. Gij weet, dat dit de bedoeling is van de gelijkenis van den verborgen schat in het veld. De man, die den schat vond, wenschte het veld te koopen. Hij had genoeg om het te betalen. Hoeveel was het? Alles wat hij had, d.i. alles wat hij te geven had. In de gelijkenis van de parel van Groote Waarde, die met de vorige overeenstemt, zien we dat de koopman die de parel vond en haar in zijn bezit wenschte te krijgen, alles verkocht wat hij had, zoodat hij het kostbare stuk zou kunnen koopen; en hoeveel had hij niet om er voor te betalen? Alles dat hij had: dat is de prijs die God eischt voor u en voor mij voor lidmaatschap in Zijn Kerk, voor de zegeningen der zaligmaking en voor iedere speciale zegening zoo nu en dan -- wij moeten alles geven wat wij hebben, d.w.z. alle krachten inspannen.

Ik spreek alweer uit persoonlijke ervaring als ik zeg dat, als ik eenig moeilijk werk te doen had, zoodat het in mijn verbeelding voor mij oprees als een berg waar ik niet overheen kon zien, ik geleerd heb, dat als ik mijn beste krachten in het werk stelde om het zoo goed mogelijk te doen in zooverre als ik er toe in staat was, mijn zwakheden in aanmerking nemend maar steeds probeerend, probeerend, dat ik dan den Heer kon aanroepen met zeer groot vertrouwen. Ik weet heel goed, dat, als ik traag, zorgeloos en niet geneigd ben tot eenige krachtsinspanning, dat er dan niet veel kracht in mijn gebed kan zijn tot den Heere om mij te helpen. Mij helpen, terwijl ik zelf niets gedaan heb? Het is hetzelfde als Hem dat te vragen. Maar ik heb ondervonden dat Zijn hulp het meest nabij is als ik mijzelf Zijn hulp heb waardig gemaakt en dan heeft Hij mij geholpen ver boven al mijne verwachtingen. Zoo is het in betrekking tot deze groote zegeningen, die wij in dit leven zoozeer van noode hebben.

Voorbereiding in ieder opzicht.

Nu, in deze dagen van pestilentie en besmettelijke ziekten, laat ons onszelf voorbereiden in ieder opzicht om de aanvallen dezer ziekten te kunnen weerstaan. Bidden? Zeker, bidt zonder ophouden, zonder woorden, maar laat uw gebed zijn de weerklank van het gebed uwer

ziel; bidt met daden, zoodat het gebed meer kracht en meer uitwerking moge hebben. Alleen de kennis van wat wij te doen hebben is niet de reddende kracht.

Eens brak er een groote cholera-epidemie uit in een der steden van Europa. Er werd opgemerkt, dat de meeste gevallen voorkwamen of hun oorsprong vonden in een zeker gedeelte der stad. Dat gedeelte verkreeg het drinkwater volgens een oud systeem; het andere gedeelte der stad werd voorzien van water, gezuiverd door een nieuw systeem en aan de zuivering van het water was in het nieuwe systeem meer zorg besteed dan in het oude. Een bekwaam wetenschappelijk mensch vermoedde dadelijk dat hier onmiddellijke betrekking van oorzaak en gevolg was tusschen het gebruik van het water en de hevige epidemie in dat deel der stad. Hij deed onderzoek, onderwierp het water aan chemische ontleding en microscopische proeven en zag de cholera-bacil in het water. Hij ontwikkelde het zaad der bacillen in het geïnfecteerde water en hij zag de bacillen zich vermeerderen. Hij waarschuwde de menschen en vertelde hen, waar de bron der besmetting te vinden was en raadde hen aan nooit ongekookt water te drinken, want het koken van het water doodde de kiemen van de cholera, want evenals alle levende wezens zijn ook deze diertjes begrensd in hun uithoudingsvermogen bij hooge temperatuur. Er waren velen die hem geloofden, niet een dood, nutteloos geloof, dat alleen maar nieuwsgierigheid opwekte of hoogstens goedkeuring, maar een geloof, dat tot daden aanleiding gaf, zoodat zij hunne vuren ontsaken en het water voor dagelijksch gebruik kookten en zij waren beveiligd. Er waren anderen, die mogelijk goed oordeelden over deze raadgeving, maar die geen geloof of energie of gezond verstand genoeg hadden om haar in praktijk te brengen en hunne huizen werden bezocht door den dood, soms binnen den tijd van eenige uren. In deze epidemie werden heele gezinnen weggevaagd. Maar er was een tragisch gevolg, want de man, die in zijn laboratorium de kiemen had afgezonderd, gezien en gekweekt, die had geleerd hoe ze te doden, dronk op zekeren dag door vergeetachtigheid of zorgeloosheid van het besmette water en al zijn kennis kon hem niet redden. Hij werd weggedragen in de doodenkoets die gestadig door de stad reed.

Aldus herhaal ik: daden worden vereischt. Iemand zou kunnen zeggen: „maar de Heere had het volk toch kunnen redden” Natuurlijk zou Hij hen hebben kunnen genezen van de cholera. Hij heeft dit vele keeren gedaan, maar als ik in die stad gewoond had en mijn gezond verstand bezeten had, dan zou ik het water gekookt hebben en gebeden hebben terwijl ik dit deed; en nadat ik al het mogelijke gedaan had, zou ik met vertrouwen God hebben aangeroepen om de rest te doen. Dus, Heiligen, komt dit beginsel niet bij al onze daden voor?

Wij hebben de zegeningen des Heeren noodig op het veld. Wij zouden dit goed bewerken, wetenschappelijk, overeenkomstig de beste methoden, die zijn bedacht, ontdekt of uitgevonden en aan ons bekend gemaakt; en zoo moest het zijn in alle opzichten ook ten aanzien

van onze gezondheid waarvoor dezen tijd speciaal is aangewezen, zooals in het openingsgebed werd uitgedrukt.

Persoonlijke ondervinding.

Ik herinner mij zekere ondervindingen uit mijn studietijd toen wij de oorzaken en werkingen van sommige besmettelijke ziekten bestudeerden. Wij hielden ons speciaal bezig met typhus, cholera, anthraxkoorts, kinderpokken en gele koorts. Er was veel minder kennis op dat gebied toen dan nu, maar het onderzoek maakte vooruitgang.

Ik verhaal u een geval dat zich voordeed in mijn studiewerk. Mij was opgedragen het verloop en den aard van de anthraxkoorts te bestudeeren. Ik onderzocht den anthraxbacil totdat ik er vrij goed mede bekend was. Ik kon den bacil herkennen aan zijn uiterlijk en door zijn gedragingen onder zekere omstandigheden, aan de gevoeligheid voor zekere chemische processen enz. Men had mij een dozijn muizen gegeven voor het experiment en ik hield die muizen in observatie totdat ik wist dat zij normaal en gezond waren. Ik onderzocht het bloed en bevond het vrij van ziektekiemen en ik verzekerde mij er van, dat het bloed in geen geval anthraxbacillen bevatte. Daarna zonderde ik een paar muizen van de rest af en nam een volkomen zuivere naald, stak die in een stukje weefsel van een schaap dat gestorven was aan anthraxkoorts. Met die naald prikte ik in den staart van een der muizen, die ik in observatie had. Binnen korten tijd vertoonden zich verschijnselen van onrust en een koorts kwam op. Een druppel bloed, die van de muis werd afgenomen, werd onder den microscoop geplaatst en toen kon men een onnoemelijk aantal anthraxbacillen zien. Zij waren daar; zij waren er eerst niet geweest. De muis stierf. De andere muis, die nog onder de eerste conditie leefde, was nog gezond. Zij werd eveneens ingeënt met de anthraxkiem en stierf op dezelfde manier en zoo ging het voort tot er zes van de twaalf dood waren.

Nu zullen sommigen zeggen: „o, het was niet de anthraxbacil die de muizen doodde; de toestand van de muis was van dien aard dat zij der bacil tot ontwikkeling bracht.” Het kan mij niet schelen hoe gij de zaak keert of wendt, maar er zijn altijd physische verrichtingen noodig; en de muizen waren gezond voordat zij ingeënt werden en daarna wemelde het, inwendig van anthraxbacillen, de anthraxkoorts ontwikkelde zich en zij stierven. Wat gebeurde er met de andere zes? Wij namen een serum dat wij kunstmatig bereid hadden uit de oorspronkelijke anthraxkiem, maar dat de gevolgen grootendeels verzwakt had en wij entten die zes muizen op de beurt in met dat serum, dat ten doel had de ziekte te voorkomen. Zij werden een beetje ziek; elk van hen had een lichten aanval van anthraxkoorts, maar het had in geen enkel geval invloed op den eellust en maakte hen geenszins onbekwaam. Nadat zij hersteld waren, werden zij ingeënt met den doodlijken anthraxbacil en niet een van hen bezweek of had ook zelfs maar verschijnselen van koorts.

Dat is maar één geval, zult gij zeggen, maar het werd ontelbare malen herhaald en het resultaat was steeds hetzelfde. Zodoende

werd ik volkomen overtuigd dat de inënting met het serum een waar middel was ter voorkoming der ziekte.

Vaccinatie aanbevolen.

Ik bestudeerde de uitwerking van het anti-toxine serum met betrekking tot diphteritus en toen er een keer de mogelijkheid bestond dat ik het diphteritusproces verkort had, had ik geloof genoeg om de inenting met het serum aan te bevelen, want ik had de gevolgen gezien; en toen mijne familieleden in gevaar waren, heb ik de inenting toegepast. Op dezelfde wijze bestudeerde ik den vaccine-bacil, het proces van inenting dat bekend is onder den naam van „vaccinatie”. Er mogen sommigen zijn, die niet in vaccinatie gelooven, ik zal niet probeeren mijne inzichten aan hen op te dringen, maar ik heb den kinderpokken-bacil gezien, ik ken haar; heb haar onderzocht, gekweekt en gevoed, geleerd hoe zij gedood kan worden en ik heb gezien dat de koepokbacil een doodelijke vijand is van den kinderpokbacil. Ik spreek nu van mijzelf en van mijn eigen waarnemingen: er van die waarnemingen bij honderden gevallen weet ik tot mijn voldoening dat inenting met den koepokbacil een middel is ter voorkoming van een kinderpokken-epidemie. Als ik zelf of een mijner familieleden in gevaar zijn om pokken te krijgen, dan zal ik doen wat ik bij vroegere gelegenheden gedaan heb, n.l. zorgen dat zij gevaccineerd worden, omdat ik weet dat ik meer geloof zal hebben bij het afsmeeken der zegeningen Gods op mij en de mijnen, als ik toegepast heb, wat mij toeschijnt te zijn het middel om de ziekte te verhinderen.

Er ontstaan nieuwe en vreemde ziekten die zelfs de beste medische professor verbaasd doen staan. Doktoren weten niet altijd wat te doen; wij weten niet wat te doen, behalve in 't algemeen onszelven zoo rein en gezond mogelijk houden. Wij zullen dat doen en dan God vragen de rest te doen. Hij verwacht niet van ons dat wij meer doen dan waartoe wij in staat zijn, noch meer dan wat wij weten te doen; en met alle vaccinatie hebben wij toch Zijne zegeningen noodig om beschermd te worden tegen pokken als het ons huis, onze wijk of stad besmet. Ik ben juist teruggekeerd uit Kansas, d.w.z. ik was daar drie weken geleden, toen de kinderpokken daar woedde, overeenkomstig de opgaven der dokters aan mij. Twee doktoren, die onmiddellijk contact hadden met de ziektegevallen, berichtten mij dat meer dan 33 pct. van hen, die overvallen werden, door de zwarte pokken bezweek. De sterfte was meer dan 33 pct. en er werd geconstateerd dat in bijna alle gevallen de ongevaccineerden stierven.

Ik herhaal dat ik geloof in de persoonlijke bescherming van mijzelf en van hen op wien ik in deze zaak eenig recht heb, tegen deze besmettelijke en afschrikwekkende ziekten die in de wereld komen zooals zij vroeger kwamen bij tusschenpoozen en zooals de Heere gezegd heeft dat zij zouden komen in de Laatste Dagen. Ik draag het beginsel van oefening van het gezond verstand eerbiedig op aan mijn broeders en zusters en ik zal probeeren het zelf in acht te nemen en trachten mijn voordeel te doen met alle kennis Gods,

gegeven aan den mensch met betrekking tot alle middelen en methoden die het best geschikt zijn om ziekte te voorkomen en voor het onderhouden der gezondheid. En ik zeg wederom: laat ons niet vergeten dat onze verwantschap met God ten aanzien van plicht en zegening een tweezijdige is. Wij moeten ons werk doen en Hij zal het Zijne doen. „Ik, de Heere, ben gebonden als gij Mijne geboden bewaart, maar indien gij Mij niet gehoorzaamt, zoo hebt gij geene belofte.”

Dat wij de beloften mogen oogsten en mogen leven in het blijde vooruitzicht daarvan, bid ik in den naam van Jezus Christus. Amen.

C. T. S.

Rijmpreekjes.

No. 12. „Ik bouw een Kerk!”

Een wijsgeer die op zeckren dag drie mannen aan den arbeid zag, steenhouders op een bouwterrein (ik noem hen maar Jan, Piet en Hein) vroeg dit aan Jan: „Wat doet ge, vriend?” En Jan zegt daadlijk, hij verdient zes-vijftig daags — hij werkt voor geld. Dan wordt die vraag aan Piet gesteld. En deze zegt: „k Houw steenen, man; ik werk met lust, zooveel ik kan.” Straks vraagt hij Hein. Met tint'lend oog ziet deze naar den hemelboog en zegt met waard'ge werkmans-trotsch: „Ik bouw een Kerk, een Woning Gods!”

* * *

Daar wordt een Geest'lijk Huis gebouwd. Hebt ge ooit een bouwsteen aangesjouwd met hoop op loon? Uw ziele juicht dat ge u niet voor den Mammon buigt! Of bleeft ge uw werk, uw taak steeds doen ontbloot van geestdrifts visioen? Diep uit uw hart komt deze taal: „Ik bouw een heil'ge kathedraal!”

FRANK I. KOOYMAN.

Het Statistiek Verslag.

Evenals alle andere jaren geven wij in dit nummer van „De Ster” een statistiek verslag van hetgeen gedaan is in het jaar 1921.

Onnoodig is het om opmerkzaam gemaakt te worden op de vooruitgang welke in de zending heeft plaats gevonden, daar het verslag voor zichzelf spreekt. Wij zijn inderdaad dankbaar tot onzen Hemelschen Vader, dat wij in staat zijn om een statistiek te plaatsen hetwelk in al haar onderdeelen een groote vooruitgang laat zien over het jaar 1920, hetwelk grootendeels te danken is aan het meerder aantal zendelingen.

De vooruitzichten voor dit jaar zijn wederom schitterend en onze bede tot God is voor hulp en steun om de rechtvaardigen te vinden en hen in kennis te stellen met het herstelde Evangelie.

STATISTIEK VERSLAG
van de Nederlandsch-Belgische Zending voor het jaar 1921.

CONFERENTIËN.	CONFERENTIE-PRESIDENTEN.	Lokaal Priester-schap				Leden	Kinderen onder 8 jaar oud	Totaal aantal zielen	Gedoopt	Afgesneden	Overleden	Huizen van vreemdelingen bezocht met traktaten	Binnen genoodigd	Evangeliëgesprekken	Traktaten uitgedeeld	Brochures verspreid	Boeken van Mormon verspreid	Andere Standaard-Kerkboeken verspreid	Vergaderingen gehouden	
		Gem. aantal Zendingen	Ouderlingen	Priesters	Leeraars															Diakenen
Amsterdam . . .	Adr. Barendregt	5	9	15	15	18	690	77	767	29	-	2	25548	277	2384	42293	13323	51	53	1046
Arnhem	A. v. Tussenbroek	2	—	4	2	7	189	32	221	17	-	1	25107	16	611	50456	3105	35	23	222
Groningen. . . .	Ate Westra . . .	4	7	4	2	12	200	13	213	44	-	2	10844	63	1348	19301	368	31	19	628
Liege	Alvin S. Nelson.	2	1	4	—	5	151	7	158	17	-	-	3160	416	734	16541	653	28	20	241
Rotterdam . . .	Abr. Dalebout. .	9	20	16	22	25	1165	174	1339	124	1	2	51995	454	3849	46105	18217	178	74	1289
Zend.-Hoofdk. .		3	—	—	—	—	—	—	—	—	-	-	—	—	—	—	—	—	—	—
	Totaal . .	25	37	43	41	67	2395	303	2698	231	1	7	116654	1226	8926	174696	35666	323	189	3426

Redactie:
JOHN P. BIGGWHITE.

Assistent:
C. ZAPPEY.

„De profeet der Mormonen Joseph Smith Jr.”

(Overgenomen uit „De Utah-Nederlander”). — 9 Maart, 1922

Onder dezen titel verscheen in het najaar van 1921 bij J. H. Kok, Kampen, een anti-„Mormoonsch” werk van de hand van M. H. A. van der Valk, predikant te Rotterdam, met een woord vooraf van Dr. J. van der Valk, Rector van het Marnix-Gymnasium terzelfder stede. Door tegenstanders van de Heiligen der Laatste Dagen, met name door het nieuwsblad „De Rotterdammer”, werd het boek met vreugde begroet. Die krant juicht in haar nummer van Woensdag 26 October 1921 onder „Kerknieuws”: „het heele gebouw van het Mormonisme (wordt) door dit werk erger dan aan het wankelen gebracht” (alarm!).

De inleider acht het geschrift zijns „jongeren broeders” van wetenschappelijke waarde om twee redenen, hier beknopt weergegeven:

1. Ora de bewijsvoering, dat Joseph Smiths verklaring van drie Egyptische teekeningen totale onkunde van diens voorgewende Egyptologische kennis verraadt;

2. Om de diagnose van den profeet als lijder aan pseudologia phantastica, die, zoo wordt beweerd, voor het eerst door den schrijver is gesteld.

De rector verklaart dat die diagnose hem van waarde lijkt(!) en juist schijnt(!), maar haast zich erbij te voegen dat het laatste woord natuurlijk met dit boek nog niet over den Profeet geschreven is. „Met name blijft nog te onderzoeken hoe deze zijn leer heeft samengeflanst (let wel!) uit de wijsheden of dwaasheden van anderen. Dit eischt een afzonderlijk en misschien niet zoo gemakkelijk onderzoek.” (Ik spatiëer — K.)

Verder lijkt den inleider dit geschrift van praktische waarde voor ieder die in korten tijd zich op de hoogte wil stellen over het ontstaan van het „Mormonisme”. „Immers de schrijver heeft de literatuur daarover naarstig bestudeerd”. Die „praktische waarde” en die „naarstige studie” zullen zoo dadelijk blijken.

Of het werk eenigen invloed ter bekeering zal hebben op de „Mormonen”, in dat opzicht is de rector zeer sceptisch. En duizenden „Mormonen” met hem — niet op dezelfde gronden natuurlijk!

Reeds dadelijk moet het mij van het hart, dat het mij onbegrijpelijk is, dat men het eenzijdige werk van een hevigen tegenstander, waarin — op enkele uitzonderingen na — van begin tot einde gefulmineerd wordt tegen iemand, „die buiten kijf een hoogst merkwaardig man is geweest” (zoo bekend de dominee-schrijver nota bene zelf in zijn Woord Vooraf, blz. 9) als wetenschappelijk durft te

stempelen. Of passen in een wetenschappelijk geschrift over een hoogst merkwaardig man benamingen als „Peepstone Joe”, „falsaris”, „vagebond” etc., scheldnamen blijkbaar met voorliefde door Van der Valk gebruikt, en goedgepraat met het smoesje dat die niet verzonnen kunnen zijn. Is zulk onbillijk geschimp werkelijk wetenschappelijk?

Oude Kost.

Verreweg het grootste gedeelte van het boek behandelt stof die reeds lang verschenen en beantwoord is in Amerikaansche boeken, brochures, tijdschriften en kranten. Zoogenaamde getuigenissen aangaande den Profeet, diens familieleden en vrienden worden opgedischt, die geen beteren naam verdienen dan kletspraatjes. Als de dominee de „naarstige studie” heeft gemaakt die beweerd wordt, dan weet hij zeer goed dat vertrouwde schrijvers heel andere penbeelden van den Profeet en zijn werk hebben achtergelaten. Maar die kwamen natuurlijk niet in de kraam van den hevigen bestrijder te pas.

Naast het boek van dominee Van der Valk ligt op mijn schrijftafel een werk van Robert C. Webb, niet-„Mormoon”: „The Real Mormonism” (New York, Sturgis & Walton Company, 1916) waarin de opdracht luidt: „Aan de Illustre Nagedachtenis van Joseph Smith, den „Mormoonschen Profeet”, die, in weerwil van het kwade karakter en de onedele drijfveeren hem toegeschreven door vijanden, critici en vitters, geopenbaard staat voor allen die onbevangen zijn levensloop bestudeeren, als een eerlijk man, een groote denker, een krachtige leider en een allervoortreffelijkste hervormer, die waardig is gerangschikt te worden onder de groote mannen der geschiedenis en die de achting en aandacht verdient van eerlijke en intelligente geesten.”

In dat boek en levens in „The Case against Mormonism” (New York, L. L. Wallon, 1915) van denzelfden schrijver, wordt heel veel van het materiaal, in Ds. van der Valks boek gebruikt, besproken en weerlegd.

Ook in Nederland zal erlang wel een waarlijk-onpartijdig schrijver opstaan, die sliksmijters als dominee Van der Valk onder handen zal nemen. Intusschen — protesteeren wij met alle kracht tegen oneerlijke bestrijding, tegen leugen en zwartmakerij, wij zoeken geen vergoding van den modernen Ziener. Men behoeft niet blind te zijn voor de menselijke gebreken van Joseph Smith, die zelf te kennen gaf dat een profeet alleen dan Gods woordvoerder is, als zijn diensten als zoodanig noodig zijn; waarin men dus tusschen de regels lezen kan dat hij als gewoon mensch in talrijke dwalingen kan vervallen, zooals Mozes bijvoorbeeld, zelfs in de hoedanigheid van profeet, aan de wateren van Meriba (Numeri 20 : 11-13, 27 : 14) en daarvoor gestraft worden (Deut. 32 : 51) — maar wie is in vredesnaam dominee Van der Valk, dat hij den staf over den Profeet mag breken? Als een treurige predikantsloopbaan en een groote dosis aanmatiging daartoe recht gaven.... dan, ja dan was zeer zeker dominee Van der Valk de aangewezen beoordeelaar.

„Naarstige Studie”.

Een doorslaand bewijs van de „naarstige studie”, aan het hier besproken boek gewijd, is een voorstel door den schrijver in een Naschrift gedaan, een voorstel dat, volgens de „Rotterdammer”, „feitelijk een uitdaging is aan het adres der Mormonen-leiders en speciaal aan hun huidigen president, waarop — wel niet ingegaan zal worden!”

Alsof de President op elk anti-„Mormoonsch” geschetter zou moeten ingaan!

Het voorstel houdt verband met wat de dominee schrijft over den Profeet Joseph Smith als „pseudo-Egyptoloog” en luidt als volgt: „geef mij of anderen, op wederzijdsch nader te bepalen wijze en voorwaarden, de gelegenheid om voornoemde mummiekisten enz. nauwkeurig te bezien, en ook foto's er van te nemen, waarna nader aan te wijzen Egyptologen alles kunnen vertalen en verklaren.”

Reeds vroeger in het boek (blz. 79) staat dit:

„De vertaling van den papyrus is natuurlijk niet te controleeren, daar de Mormonen zich wel wachten om die aan Egyptologen te laten zien, en er ook geen photo van durven nemen, zooals we photo's hebben van den papyrus van Ani, van Hunefer, van Nebseni enz.”

In het Naschrift gaat dit aan de uitdaging vooraf: „In den tempel te Salt Lake City worden immers de mummiekisten, met daarbij behoorende mummies, papyrus en hypocephaal bewaard, die in 1835 te Kirtland door de Mormonen van Chandler zijn gekocht. (p. 76 v.)”

En hiermede slaat de dominee, de quasi-geleerde, zijn eigen glazen in. Zijn boek wemelt van verwijzingen naar een lange lijst van Aanteekeningen en een nog langer Bibliografie, maar hier ontbreken de verwijscijfertjes geheel. Want deze bewering (en niet alleen deze!) mist allen grond. **K l i n k k l a r e** onwaarheid, dominee!

In de „Bibliografie” wordt de „Improvement Era” genoemd (32) en ook „Biographical Sketches of Joseph Smith” (1149). Welnu o.a. in de „Era” van 1904, op Bladzij 427, en op bladzij 91 van de „Biographical Sketches” had onze kwasi-naspeurder kunnen lezen dat de bewuste mummiekisten met toebehooren reeds lang niet meer bestaan.

Na den dood van den Profeet verbleef een en ander bij zijn moeder, Lucy Smith. Naderhand deed zij er afstand van, en de mummies en papyrus werden ondergebracht in Wood's Museum, te Chicago, waar alles vernietigd werd in den grooten brand van 1871.

Als onze dominee weer eens een „wetenschappelijk werk” schrijft, dan dient hij zich eerst wel beter op de hoogte te stellen van zijn onderwerp. En mag ik hem raden wat voorzichtiger te zijn met zijn voorstellen en uitdagingen?

„Gewaande Egyptologische Studiën”.

Dominee Van der Valk wijdt een groot deel van zijn boek aan Joseph Smiths „gewaande Egyptologische studiën”. De Profeet heeft

enkele Egyptische facsimilé's of plaatjes (zie Paarl van Groote Waarde) verklaard, en zijn verklaring verschilt van die van Egyptologen, die — het onderling niet eens zijn! Onze dominus is voorzigtig genoeg om alleen één „eenigszins andere verklaring" (ei!) van één der teekeningen te noemen, die van den Franschen Egyptoloog Devéria in 1855. En dan merkt hij op: „Bij den toenmaligen stand der Egyptologie zijn de andere onjuistheden van Devéria begrijpelijk" (blz. 86). De huidige stand der Egyptologie is zeker heel betrouwbaar — vooral sinds dominee Van der Valk tot hare vereerders behoort!

Nu wil ik niet uit het oog verliezen dat Ds. Van der Valk een naamlijstje van eminente Nederlandsche en Duitsche geleerden geeft, hoogleeraren en anderen, die hem hulp en voorlichting gaven. Of zij allen hem ruggesteunen in zijn Egyptologische bevestigingen, daarop werpt het Woord Vooraf geen licht. Alleen van Dr. P. A. A. Boeser van de Rijksuniversiteit te Leiden wordt gezegd, dat die het Egyptologische gedeelte heeft nagezien en zeer gunstig willen beoordeelen.

Het zou niet moeilijk zijn andere Egyptologen te vinden die het bewuste gedeelte niet zoo gunstig zouden beoordeelen. En dit zeg ik zonder ook maar den minsten blaam te willen werpen op den luisterrijken naam van onzen grooten Hollandschen Egyptoloog Dr. Boeser.

Ik kan niet nalaten er hier nog even op te wijzen dat dominees werk, wat betreft Joseph Smith-en-Egyptologie, zelfs het cachet van oorspronkelijkheid mist, dat althans Van der Valk niet de primeur heeft. In 1913 verscheen te Salt Lake City een pamphlet: „Joseph Smith Jr. as a Translator, an Inquiry conducted by Rt. Rev. F. S. Spalding D. D., Bishop of Utah, with the kind assistance of capable scholars." Die „bekwame geleerden" waren Egyptologen!

Wat het meeningsverschil onder Egyptologen aangaat, daarvoor heb ik de Encyclopedia Britanica (van jongen datum) eens opgeslagen en vertaal hier een gedeelte van het artikel over Egypte. Men oordeele zelf. (Ik spatiëer — K.)

„Tegenwoordig verlaten Egyptologen zich op Heinrich Bruegschs voortreffelijk maar ietwat verouderd Worterbuch en op Levi's nuttige maar onnauwkeurige vocabuliaro.... Afgescheiden van hun philologisch belang, daar ze den status geven van een merkwaardige taal gedurende een tijdperk van verscheiden duizenden jaren, beginnen de grammatische studiën van de laatste vijf-en-twintig jaar der negentiende eeuw en daarna, vrucht te dragen wat betreft de juiste uitlegging van historische documenten over Egyptische monumenten en papyri. Niet lang geleden verkreeg men hare veronderstelde betekenis voornamelijk door schitterend giswerk, en voor de gepubliceerde vertalingen van zelfs de beste geleerden stond men niet verder in dan dat ze bij benadering juist waren, waar de zin volstrekt afhing van de juiste erkenning der woordvoeging. Vandaag gaat de vertaler van het Egyptisch te werk met ietwat van de zekerheid waarmee

hij het Latijnsch of Grieksch zou aanpakken. De beteekenis van vele woorden mag nog steeds onbekend zijn, en menige constructie is nog steeds duister; maar hij kan tenminste redelijk goed onderscheid maken tusschen een juist en een verknooiden tekst. Egyptisch schrijven werd o zoo gemakkelijk verkeerd begrepen en de geschriften van één tijdperk waren maar half leesbaar voor de geleerde schrijvers van een andere periode. Het foutief lezen van de oude opschriften door de priesters te Abydos (tafel van Abydos) toen zij poogden de namen der koningen van de eerste dynastie aan te brengen op de muren van den tempel van Seti I, wordt nu alom toegegeven; en geen palaeograaf, onverschillig of zijn veld Grieksch zij, Latijnsch, Arabisch, Perzisch of welke andere klasse van manuscript ook, zal verwonderd zijn te hooren dat de Egyptische papyri en opschriften wemelen van verknoeiingen en fouten. De vertaler van vandaag kan, als hij dit wenscht, aanwijzen waar zekerheid eindigt en louter giswerk begint, en het is te hopen dat dit nieuwe vermogen wijder toepassing vinden zal. De Egyptoloog, die lang geleefd heeft in het rijk der veronderstellingen, is al te zeer geneigd om elke reeks van gissingen goed genoeg te achten om als een vertaling te dienen, en vergeet er de vraagteekens in te lasschen die werkers in andere velden waarschuwen zouden, er niet onvoorwaardelijk op te vertrouwen."

In „The Case against Mormonism" (bovengenoemd) is door Dr. Webb bijeengebracht de volgende verzameling van „verklaringen" van het Egyptische plaatje dat volgens Joseph Smith voorstelt: Abraham op een altaar gebonden, op het punt geslacht te worden door een priester, wordt bevrijd door een engel:

1. „Een inbalseming", de liggende figuur is het ongebalsemd lijk en de staande figuur een „inbalsemer" en „priester" of wel de god „Anubis"; de vliegende vogel wordt „Isis" genoemd, de „Sperwer van Horus", of de „ziel" van den man. Zoo verklaren: Dr. Flinders-Petrie, Oxford, Dr. F. von Bissing, Munich, Dr. Edward Meyer, Berlijn. Dr. Henry Woodward, Londen. (Opmerking verdient echter dat Anubis altijd voorgesteld wordt met een jakhalskop, en dat de ziel-vogel — soul-bird — altijd een menschenhoofd heeft.)

2. „De Opwekking van Osiris", de liggende figuur stelt voor den god Osiris, die opgewekt wordt door Anubis; de vliegende vogel stelt Isis voor de vrouw van Osiris, die den vorm van een sperwer had aangenomen. Zoo verklaren: Theodule Devéria, de Fransche Egyptoloog, in 1869, en Dr. James H. Breadsted, Chicago, in 1912. (Opmerking verdient — wat ook door Ds. Van der Valk aangestipt wordt, K. — dat Devéria nadrukkelijk opmerkt dat dit opwekkingstafreel in begrafenis-papyri onbekend is.)

3. „Anubis bewaakt de ingebalsemde mummie", een welbekend tafreel in het Boek der Dooden. Zoo verklaren Dr. E. A. Wallis Budge van het Britsche Museum, in 1903, en Dr. Albert M. Lythgoe van New York City. Dr. Budge vermoedt, dat in de voor-

stelling veranderingen zijn aangebracht en Dr. Lythgoe verklaart dat het mes in de hand van den „god” er bij geteekend is. (Opmerking verdient dat in geen der bekende voorstellingen van een gebalsemde mummie de ledematen voorgesteld worden in de houding van agitatie als op deze plaat.)

Drie verschillende „verklaringen” van evenzoovele groepen van geleerden!

Dr. Webb teekent erbij aan: „Zoo derhalve één dezer Egyptologen gelijk heeft, moeten verscheiden hoofdtrekken van deze teekening heelemaal veranderd zijn. Waar er zóóveel meeningsverschil bestaat onder de geleerden, mag men geen conclusie trekken. Wil de een of andere geleerde zoo goed zijn ons te vertellen wat deze teekening voorstelt? Zoo niet, kan men dan Joseph Smith beschuldigen van „bedrog”, omdat er meeningsverschil bestaat tusschen hem en geleerden die onderling meeningsverschil hebben? Zoo zij niet weten wat het is, heeft hij dan opzettelijk en bedriegelijk de „waarheid verborgen”? Eén van twee: of hij wist, of hij dacht dat hij wist. Precies hetzelfde moet gezegd van al zijn geleerde critici.”

Andere „Bewijzen”.

In dit mijn opstel kan ik onmogelijk punt voor punt gaan bespreken alles wat in het onderhavige werk behandeld is. Ik doe maar hier en daar een greep. Op bladzij 35 wordt het Engelsche woord „rod” vertaald met „(wichel)roede”. Een mooi staaltje van het ver-gezochte in de „bewijzen”. Het woord komt in den Hollandschen Bijbel voor als: staf, stok, scepter, meetroede, rijsje, twijgje. De heiligen der Laatste Dagen worden er soms van beschuldigd, dat zij bij hunne tekstverklaringen inlegkunde gebruiken. Als dit geen „herinterpretieren” is, dominee, wat is het dan?

Wichelroede is in het Engelsch: Augurer's staff, magic wand, divining rod: een tooverstaf die aan heksen en tooverkollen denken doet, een heel andere staf dan de Oudtestamentische die het symbool was van Aãrons verkoren-zijn, een hemelsch keurteeken.

En hier wordt een openbaring, die in beeldspraak zegt dat Oliver Cowdery (let wel!) den staf van Aãron — een bepaalde macht of gave — had, er met de haren bijgesleept om te bewijzen dat Joseph Smith (waarom niet Cowdery?) roedelooper is geweest!

Van der Valk vaart hevig uit tegen den Profect, die een wijziging zou aangebracht hebben in de bewoording eener Openbaring. Voor „rod” (staf) zou in de plaats gekomen zijn gave van Aãron. (Men leze Numeri 17, het heele hoofdstuk, waar Aãrons staf beschreven wordt.) De dominee spreekt van „brutale bedriegerij” en „een verschrikkelijke domheid”. Buitenstaanders begaan een „verschrikkelijke domheid” als ze het willen doen voorkomen dat openbaringen Gods woordje-voor-woordje uit den hemel gedictieerd moeten zijn. Als aan Profeten licht geschonken wordt, waarheid geopenbaard door Goddelijke inspiratie, dan is dat niet gesterotypeerd. Het omzetten van de zielskennis in de taal van den dag is menschenwerk. Lucas de

medicijnmeester doet het heel anders dan Petrus de visscher of Amos de koeienherder. Dat weet dominee Van der Valk drommels goed — hij diende het althans te weten. En als een profeet-schrijver merkt dat een door hem gebezigde uitdrukking minder goed weergeeft wat hem opgedragen werd te zeggen, waarom zou hij dan aarzelen geschikter woorden te gebruiken!

De „verschrikkelijke domheid” door Joseph Smith begaan, is deze (blz. 36):

„Hij spreekt Cowdery van de gave van Aäron, terwijl dat zoogenaamde priesterschap van Aäron eerst veel later krachtens eene andere openbaring verleend is; een anachronisme (zoo gaat de dominee verder), waarover ik gaarne den uitleg der Mormonen, die alles goed kunnen praten, tegemoet zie.”

Ho, ho, domineetje, u vergaloppeert zich alweer! Heeft uwe „naarstige studie” van het „Mormonisme” u geleerd dat de „gave van Aäron” en het „priesterschap van Aäron” één zijn? Heeft u die twee woorden ooit synoniem gebruikt gezien in „Mormoonsche” geschriften? Laat mij u hier zeggen dat leden der Kerk met gaven kunnen begiftigd zijn zonder nochtans tot de gezagdragers te behooren. Vrouwen, bij voorbeeld, staan buiten de priesterschap, maar kunnen de gaven van talen, gezichten enz. hebben, want alle leden kunnen die hebben. Uw drogreden, dominee, verdient geen verdere aandacht — uw anachronistische vlieger gaat niet op.

(Wordt vervolgd.)

Zie blz. 141

Van over den Oceaan.

Wij ontvingen een brief van broeder en zuster Verheul. Zij schrijven dat zij zich nog steeds verheugen in het werk van God, en hunne getuigenis van het werk der laatste dagen steeds toeneemt. Onder anderen schrijven zij:

„Wij hebben het voorrecht gehad om het Huis des Heeren te bezoeken en van Zijn wegen te leeren. Dit is een van de redenen waarom wij dit land liefhebben: De tempelen des Heeren en Zijne profeten zijn hier.

Wat het maatschappelijke aangaat is het hier veel beter dan in andere landen, hoewel er nu veel werkloosheid is, maar God zorgt voor Zijn volk als zij Hem dienen.”

Broeder en zuster Verheul besluiten met alle broeders en zusters in Holland hartelijk te groeten en allen de wijze raadgeving te geven om toch vooral standvastig te blijven in het Evangelie.

Ook van de familie Scheuller ontvingen wij bericht. Zij schrijven: „Wij gevoelen gelukkig en tevreden hier in het Evangelie, hoewel het op maatschappelijk gebied niet zoo rooskleurig is, gevoelen wij toch dat dit het land is wat God terzijde heeft gezet voor Zijn volk. Wij kunnen u niet genoeg aanraden broeders en zusters, om standvastig en getrouw in het Evangelie te blijven en uwe gebeden niet te ver-

geten en de geboden des Heeren te onderhouden, zoodat wij tevredenheid in onze harten mogen hebben.

Dat de Heere u allen moogt zegenen met standvastigheid in het Evangelie, is de wensch van de familie Scheuller."

Uit ons eigen Zendingsveld.

Donderdag 30 Maart werd er een buitengewone vergadering gehouden in Arnhem. Alle aanwezigen, waaronder 45 vreemdelingen, luisterden met volle aandacht naar de woorden van leven en zaligheid, welke gesproken werden door conferentie-presidenten Samuel R. Carpenter, Abraham Dalebout en Zendings-president Joh P. Lillywhite.

Woensdag 5 April werd er een speciale vergadering in Utrecht gehouden. De 50 vreemdelingen welke tegenwoordig waren, tezamen met de leden, luisterden met groote belangstelling naar de boodschap van het herstelde Evangelie.

Ouderlingen Adrianus Barendregt, Cornelius Zappey en Zendings-president John P. Lillywhite voerden het woord.

Laat ons onzen godsdienst naleven; laat ons onze tienden betalen en gezegend zijn; laat ons de armen en behoeftigen gedenken; laat ons de zieken en bedroefden bezoeken en hen helpen en troosten; laat ons de zwakken helpen; laat ons alles wat in onze macht is doen om Zion op te bouwen, om rechtvaardigheid op aarde te brengen, en in de harten der menschen de heerlijke waarheid te planten dat Jezus is de Christus de Zaligmaker der wereld, dat Joseph Smith is een profeet van den levenden God, welke de Heer verwekte in deze laatste dagen om het Eeuwige Evangelie en de macht van het heilige Priesterschap tot de wereld te herstellen.

PRES. JOSEPH F. SMITH.

INHOUD.

De Heiligen aangeraden zich- zelve voor te bereiden voor tijd en eeuwigheid Blz. 117 Rijmpreekjes . . . . . „ 123 Het Statistiek Verslag . . . „ 123 Statistiek Verslag van de	Nederlandsch-Belgische Zending voor het jaar 1921 Blz. 124 „De profeet der Mormonen Joseph Smith Jr. . . . . „ 125 Van over den Oceaan . . . „ 131 Uit ons eigen Zendingsveld „ 132
---	--

Uitgegeven door de Nederlandsche Zending, Crooswijkschesingel 16B, Rotterdam — Verkrijgbaar in alle vertakkingen der Zending.

Abonnementsprijs per jaar: Nederland f 3.—, Buitenland f 4.—.

Afzonderlijke nummers 15 cent.